

BDH DERGİ

Yıl: 1 / Sayı: 1 / Ekim 2025

**BAŞKA
DÜNYADAN
HABERLER
DERGİSİ**

*Sisifos'u neşeli
hayal etmeli*

ALBERT CAMUS

NEŞE
SAYISI

Editör

Bu ilk ayımızda size felsefeyi somurtkan akademi koridorlarından kurtaracak, bol bol neşe ve kahkahaya boğacak bir sayı hazırladık. Her bir yazımız size gülücükler saçacak, içinizi kıpır kıpır kılacak. Gerek bazen gündelik bazen akademik dilde, bazen düzyazı bazen şiirle, bazen kitaplar bazense filmlerle size neşeyi anlattık.

Safa Aldemir filozofların dilinden neşeyi anlattığı yazısında, felsefeyi neşeye indirgemeye çalışıyor. Elif Rüveyda Bilir neşeyi çok da uzakta aramamak gerektiğini anlatıyor. Elif Nisa Çelebi bizi neşenin kökenini anlamaya davet ediyor. “Yaşamak güzel, çünkü şimdi gülüyorum.” diyen Necla Çebi bize neşe dolu bir hayatın yarattığı hafifliği anımsatıyor. Yonca Fitoz meşhur bir filozofu gülen yüzüyle bize yeniden tanıtıyor. Elif Su Bayrı felsefi olduğu kadar şiirsel bir dille bize neşeden söz ediyor. Eda Baykal sinematografi bir dille neşeden bahsediyor. Şura Güler neşeyi dizelere döküyor. Cansu Dindar Güler neşeyi Amilie’nin büyülü dünyasında arıyor. Bihter Çelik Aydın ise hep çocuk kalan yerimizde...

Tüm bu mütevazı çalışmamızda sizin için edebiyatta, sanatta, felsefede, bilimde ve her şeyde neşeyi aradık. İçiniz neşe dolsun, hayata bu pencereden bakın diye. Neşeyle kalın efendim.

Safa Aldemir

Künye

Sahibi

Safa Aldemir

Genel Yayın Yönetmeni

Safa Aldemir

Editör

Safa Aldemir

Kapak Tasarım

BDH Bağımsız Yayınları

İç Sayfa Tasarımı

BDH Bağımsız Yayınları

Adres

Fevzi Çakmak Mah. Marmara Cad. Dostlar Apt.

No: 2/1, Daire:8 Pendik/İstanbul

Tel: 0552 788 06 74

Ekim 2025

BDH Bağımsız Yayınları

Dergideki yazıların tüm sorumluluk ve hakları

BDH Bağımsız Yayınları'na aittir.

İçindekiler

Sayfa 5

Felsefe Dediğin Neşeyi Yaymaktır Safa Aldemir

Sayfa 11

Hayatın İçten Neşesi Elif Rüveyda Bilir

Sayfa 15

Neşe Nedir? Elif Nisa Çelebi

Sayfa 19

Neşenin Hafifliği Necla Çebi

Sayfa 23

Gülen Filozof: Demokritos'un Neşesi Yonca Fitoz

Sayfa 27

Bu Son Olsun Elif Su Bayrı

Sayfa 31

Şimdinin Neşesi: Perfect Days Eda Baykal

Sayfa 37

Bir Tebessüm Kalır Şura Güler

Sayfa 41

Amilie'nin Dünyası: Küçük Şeylerden Büyük Sevinçler Cansu Dindar Güler

Sayfa 45

Aşırı Mutluluk Bihter Çilek Aydın

Felsefe Dediğın Neşeyi Yayıdır!

Safa Aldemir

Dünyaya atılmış olmak...

Heidegger'in deyimiyle "fırlatılmışlığımız", bizim tercihlerimiz dışında, hangi coğrafyada, hangi kültürde, hangi beden ve bilinçle dünyaya geldiğimizin bize sorulmadan gerçekleştiğini ifade eder. Varoluşun bu ilksel yalınlığı çoğu zaman insanda bir yorgunluk yaratır: Kimse bize neden burada olduğumuzu açıklamamıştır. Yaşam, cevabını baştan bildiğimiz bir sorunun değil, her gün yeniden sordüğümüz bir anlamın sahnesidir.

Ama tam da bu belirsizlik, felsefenin doğduğu yerdir. Ve felsefe, bu yönüyle yalnızca düşünsel bir uğraş değil, bir neşe pratiğidir.

Bugün, bu yazıyı yazarken bir felsefe öğretmeni olarak, meslektaşlarıma ve felsefeyle henüz tanışmakta olan genç öğrencilerimize bir hatırlatma yapmak istiyorum:

Felsefe, karanlığa bakanların değil, karanlıkta bile dans edebilenlerin işidir.

Varoluşun Ağırlığına Rağmen

Modern insan, özellikle genç kuşaklar, ağır bir çağın eşiğinde yaşıyor: Belirsizlik, hız, yalnızlık, bilgi kirliliği, anlamsızlık duygusu ve gelecek kaygısı...

Tüm bu kavramlar, sadece psikolojik değil, aynı zamanda felsefi sorunlardır. Çünkü insan yalnızca hissedenden değil, anlamaya mecbur olan bir varlıktır. Ve anlamın kaybolduğu yerde, içsel çözülme başlar.

Ama biz felsefeciler, Sisypheos'un taşı tekrar tekrar dağa yuvarlamasına başka türlü bakarız. Albert Camus'un deyiimiyle, "Sisifos'u neşeyle hayal etmek gerekir." Çünkü Sisifos, anlamsızlığa karşı bir başkaldırıdır. Her seferinde taşı geri getiren kararlılığı, boşluğa anlam katma iradesidir.

Bizler de işte bu nedenle, dünyanın yıpratıcılığına karşı felsefeyle direniyoruz. Çünkü felsefe, sadece bilgi değil, bir tavidır. Hayata karşı alınmış bilinçli bir pozisyonudur. Yüzleşmeyi, sorgulamayı, anlam aramayı ve en önemlisi: Umudu içerir.

Neşe Nedir?

Neşe dediğimiz şey, basit bir mutluluk hali değil; varoluşsal bir kabulleniş, kendini ve evreni tüm karmaşasıyla kucaklayabilme cesaretidir.

Nietzsche, "dans edemeyeceğim bir hakikat bana göre değildir," der. Bu sözü sadece estetik bir metafor olarak değil, varoluşun ağırlığını hafifletmeye dönük bir çağrı olarak da okumalıyız. Çünkü düşünmek, sadece kafayı yormak değil, yüreği de açmaktır.

Neşe, düşüncenin canlı kalmasını sağlar. Öğrencilerimize ve meslektaşlarımıza söylüyorum: Felsefe eğitimi sadece "kavram öğretmek" değildir. Aynı zamanda genç bir zihni karamsarlığa kapılmadan, bu karmaşık dünyada kendi yolunu bulmaya teşvik etmektir. Ve bu yolculukta neşe, en hakiki yol arkadaşımızdır.

Neşeli Bir Felsefe Mümkün

Neşeli bir felsefe, dünyayı hafife almak değildir; aksine, dünya ne kadar ciddi olursa olsun, biz onun üzerinde düşünmeye, onu dönüştürmeye ve daha güzeline inanarak yaşamaya devam etmektir. Bu, Polyanna'cılık değil, felsefi cesarettir.

Sartre, “özgürlük mahkûmiyetimizdir” derken aslında şunu ima eder: Ne olacağımıza biz karar veririz. Bu yükü taşımak zordur ama özgürleştiricidir. İşte bu noktada, felsefe öğretmenlerinin rolü çok önemlidir. Biz, sadece düşünmeyi değil, yaşamaya dair bir tutumu da öğretiyoruz.

Her sınıfta, her derste; bir öğrencinin zihninde kıvılcım çakan bir soruyla, büyük soruların eşğine taşıyoruz onları. Belki de ilk kez biri, öğrenciye “Sen ne düşünüyorsun?” diye sormuştur. Ve işte o an, felsefe başlamıştır. Ve işte o an, neşe başlar.

Umut ve Neşe El Ele

Bizler başka bir dünyanın mümkün olduğuna inanmak zorundayız. Bu dünya ne kadar karmaşık, ne kadar adaletsiz, ne kadar ağır olursa olsun, başka bir dünyanın hayalini kurmak; onu düşünmek, tartışmak ve tasarlamak da felsefenin görevidir.

Bu hayal, bizim için bir kaçış değil; aksine bir mücadele biçimidir. Neşe, umuttan doğar. Umut ise ancak anlamla beslenir. Öğrencilerimize bu yüzden söylüyoruz: “Ezberlemekten çok anlamaya, susmaktan çok sormaya, kabullenmekten çok eleştirmeye cesaret edin.” Ve bu cesareti, başkaldıran bir neşeyle yapın. Çünkü ancak böylece kendinizi özgür hissedeceksiniz.

Felsefe Öğretmenleri Olarak Bizler

Sevgili meslektaşlarım, Bizler, Sisifos'un taşı sınıfa taşıyanlarız. Ama o taşı çocukların gözlerine, yüreklerine, zihinlerine dokundurarak taşıyoruz. Her dersimizde, belki de bir ömür boyu unutulmayacak bir sorunun tohumunu ekiyoruz.

“Ben kimim?” sorusuyla başlayan yolculuk, sadece bir sınav sorusu değil, bir yaşam sorusudur. Felsefe öğretmeni olmak, sadece müfredata uymak değil, öğrencide bir özne yaratmaktır. Ve bu özne, ancak umutla, ancak neşeyle, ancak cesaretle büyüyebilir.

Biz, “düşüncenin neşesini” çoğaltarak direniyoruz. Karanlık çağlar oldu, olacak. Ama felsefe, her seferinde yeniden doğmayı başardı. Çünkü o bir bilgiden çok daha fazlasıdır: Bir yaşam biçimidir.

Son Söz Yerine

Bugün yaşadığımız dünyada felsefeye her zamankinden daha fazla ihtiyaç var. Ama bu felsefe, karamsar bir kabuğa çekilmiş değil; neşeyle, cesaretle, birlikte düşünen bir felsefe olmalı.

Gençlere de öğretmenlere de sesleniyorum: Felsefe, zor sorular sormaktan korkmayanların yoludur. Ama bu yol, yürüyenler için daha anlamlı ve daha neşelidir. Çünkü bizler, taşımızı severek dağa çıkaran Sisifos'larız. Ve inanın, bu dünyaya başka bir dünya daha düşürebiliriz.

Hayatın İçten Neşesi

Elif Rüveyda Bilir

Neşe nedir, sorusuna herkesin kendi içinden gelen bir cevabı olacaktır. Hepimizin sahip olduğu o sesin bir tanımı da kişiden gelecektir öyleyse. Yine de o ses, neşe, kimilerinde daha sessizken kimilerinde susturulamaz olarak devam eder ömrüne.

Farklı bakışlar kişiye yeni yolları keşfettirir, bilinciyle yazıya döktüğüm düşüncelerimde; neşe, benim için nedir?

Neşe, içimizden kaynaklanır. Dışarıda ararken bile, aslında içimizde karşılaşırız onunla. Kim tek bir cümleymiş gibi anlatabilir kalbini veya beynini, aklını, düşüncelerini? Neşe de böyledir, kalbimizle beynimizin ortak yolundan gelir.

Beynimiz ile düşünür, bize iyi gelen şeyleri görür, mutluluğu fark ederiz. O, neşe duygusunun dünyadan gelen yanıdır.

Kalbimiz ile hisseder, çarpışlarının peşinden gideriz. Sular akar sanki etrafından, çağlayan bir şelaleye dönüşür. Kalp, neşenin varlığımızdan gelen tarafıdır.

Dünya üzerindeki milyarlarca farklı hayatın çeşitli şekillerde bu duyguyu hissedebilmesi, neşenin kişiye öz oluşu ve içinden kaynaklanışının kanıtıdır.

Canlı bir bitkinin, yapay ve dekoratif bitkilerin aksine nefes alabiliyor olması gibi neşe de doğal olursa gerçektir, doğru yerde bulunduğu zaman yaşar.

Çevremizde davranışlarında etkisini en çok gördüğümüz duygularla andığımız insanlar vardır: Hüzünlü biri, duygusal, heyecanlı, sakın, neşeli... Neşeli biri!

Çoğu zaman sormayız nedenini bu sıfatların sahiplerine, birbirimize. Yansıttığımız ve kişilik haline gelen duygularımızın bir sebebi olmak zorunda mıdır ki? Ne derece yakınımız olursa olsun karşımızdakinin içsel ve dışsal olarak yaşadıklarını, onun bu özellikleriyle temellendirmek doğru bir yaklaşım olmayacaktır.

Kısacası, çok neşeli, dediğimiz birinin hayatı sandığımız gibi yolunda, daima huzur içinde gitmiyor olabilir. Aynı şekilde, acılara batıp neşe ile çıkmış bir kişi olduğunu düşünmek de isabetsiz varsayımlardan olabilir. Bu noktada bizlere ulaşan mesaj, neşenin içte meydana gelen ve dünya ile şekillenen bir yoldaş olduğudur.

Benim bakışıma gelirsek, bir açıdan neşe, her duygunun karışımıdır. Üzgün, yorgun ve endişeli olduğum bir günde neşeli olabilirim. Hüzünlü, huzurlu ve sakin bir günde de neşeli olabilirim. Heyecan verici bir duygudur o. Çünkü neşe bana iyi gelir. Bütün duygularımı kabullendiğim anda birden ortaya çıkarsa yanında da iyi bir his kendini gösterir.

Duygular, bakışlarımıza anlam katar. Gözler sessizdir belki ama sayfalarca cümlelerin yerine anlatabilir her şeyi, yalnız iki kırpış arasında.

Neşe, birinin gözlerinden en kolay okuyabileceğiniz duygular biridir. İçimizdekiler, paylaştıkça çoğalır. Bize iyi gelen neşemiz, inanırsak bir süre sonra karşımızdaki gözlere de yerleşebilir.

Ne de olsa o gözler de gördüklerinden sonra içine yönelmiştir sonunda, kendi neşesine...

Neşe Nedir?

Elif Nisa Çelebi

Neşe sözcüğünün kökeni Arapçadır. Arapça'daki "neşat" kelimesinden gelmektedir ve anlamı "canlılık, hareket, kıpırdanma, faaliyete geçme"dir. Yani daha çok hareketlilik barındıran bir sözcüktür. Osmanlı Dönemi'nde bu "Neş'e"ye dönmüş ve ruhsal canlılık anlamında kullanılmıştır. Kelimenin günümüzdeki anlamı ise "Mutlu olmaktan doğan ve dışa vurulan sevinç; şetaret"tir.

Görüldüğü üzere kelimenin anlamı hareketlilikten geliyor. Ve şu anda da neşeli olarak nitelendirdiğimiz insanlar genellikle hareketli insanlar. Ben hareketin neşe getirdiğini ve gelip geçici bir duygu olmadığını düşünüyorum. Çünkü neşe mutluluk gibi bazı şeylere bağlanabilen bir kavram değildir bence. Neşe daha soyut ve insanın içinden gelen bir şeydir. Örneğin bir çocuğun durduk yere kahkaha atması ya da insanın sebepsiz yere içinde bir coşku ve huzur patlaması yaşaması... Neşe sadece insana özgü de değil. Hayvanlar da neşeli olduklarını bize bazen kuyruklarını sallayarak bazense önümüze yatıp mırlarken ifade edebiliyor. Ve neşesiz olan bir insanın bile gününü güzelleştirip neşeyi bulaştırıyor etrafa.

Bence biz canlılar neşeye çok esnek bir iple bağlıyız. En mutsuz olduğumuz zamanlarda bile komik bir olaya gülerken bulabiliyoruz kendimizi. Neşeden ne kadar uzaklaştık da neşeye dönüyoruz en sonunda. Çünkü hala yaşıyoruz, hâlâ hareketliyiz ve hâlâ bir akış var. İnsanlarla hayvanlar var olduğu müddetçe hareketlilik hep var olacak. Bu yüzden neşe de hep var olacak.

Neşenin Hafifliği

Necla Çebi

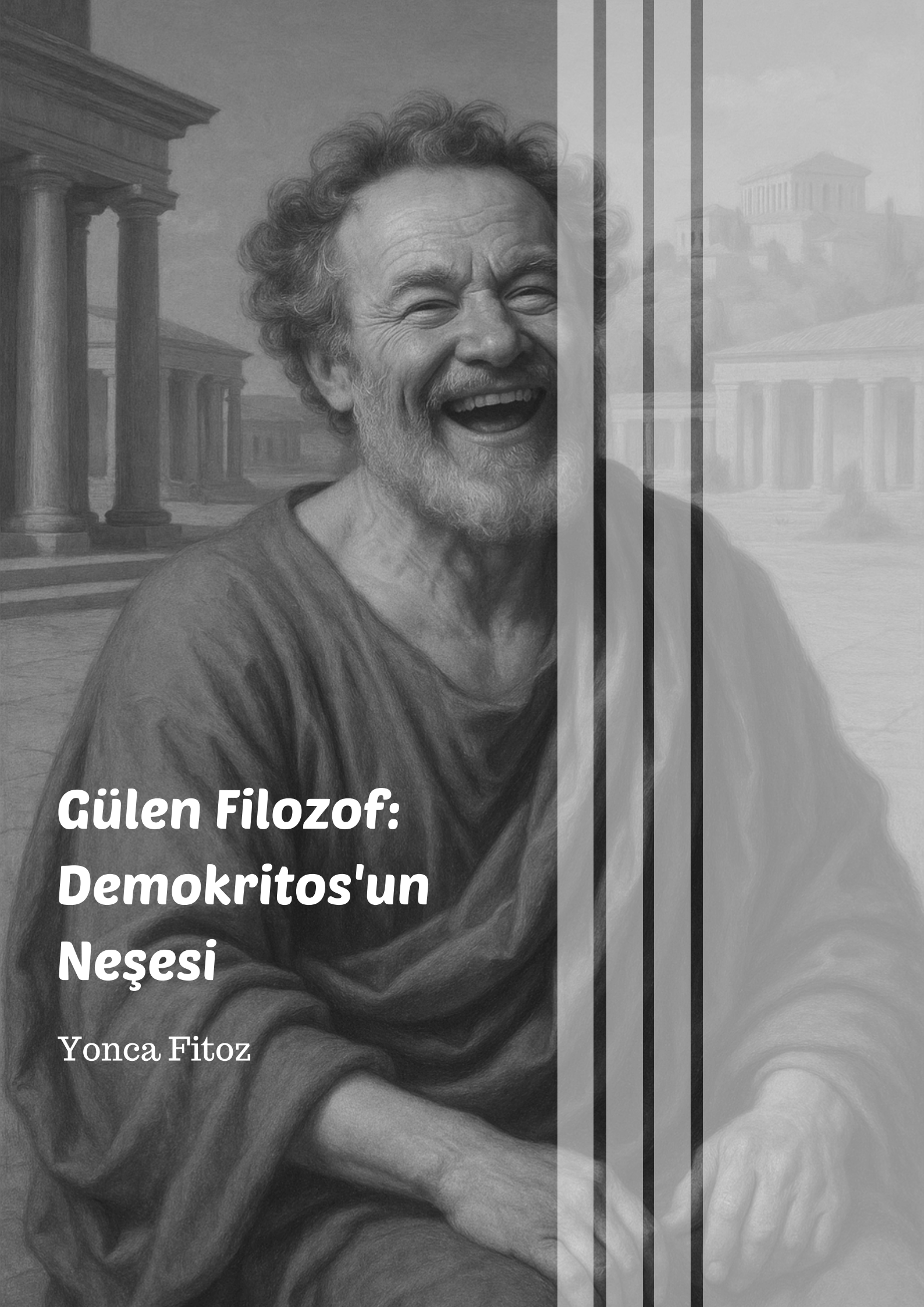
Neşe... İnsan ruhunun hafiflik anı. Mutluluk kadar gösterişli, huzur kadar ağırbaşlı değildir; ama ikisinin de sessizce akrabalığına sahiptir. Neşe, çoğu zaman sebepsiz yere konuk olur. Bir sabah çayın buharında, yürürken yüzümüze çarpan serin rüzgârda, bir çocuğun anlamsız görünen ama nedense bizi güldüren sorusunda... Filozoflar genelde varlığın ağırlığına kafa yormuştur; oysa neşe, varlığın hafifliğini fısıldar.

Neşeyi felsefi olarak küçümsemek kolaydır. “Çocukça” deriz, “hafif” deriz, “önemsiz” deriz. Ama insanı gerçekten dönüştüren şey çoğu zaman büyük acılar değil, küçük neşe anlarıdır. Büyük acılar bizi kabuklaştırır; ama bir dostun göz kırpması, bir şarkının beklenmedik anda kulağa değmesi, sabah uyanınca pencereden sızan güneş... İşte onlar bizi insanlığımıza geri çağırır.

Neşe bir bakıma düşünceye meydan okur. Düşünmek ağırlıktır; neşe ise ağırlıksızlık. Yine de ikisi birbirinden kopmaz. Neşeyi hiç yaşamamış biri, düşüncede hep karanlıkta dolaşır. Oysa biraz tebessüm etmiş bir düşünür, evrenin bütün trajedisine rağmen hâlâ bir oyun alanı bırakıldığını hisseder. Belki de bu yüzden Aristoteles, ciddi felsefenin yanında “şaka yapabilme yetisini” de erdemler arasında saymıştır.

Benim için neşe, varlığın “gizli onayı” gibidir. Bir tür imza: “Evet, bu hayat bütün kusurlarına rağmen yaşamaya değer.” İnsanı uçurumun kenarından geri çağıran bir iç titreşim. Ve belki de en güzeli şu: Neşe paylaşıldığında eksilmez, çoğalır. Bir gülümseme, başka bir gülümsemeyi davet eder; zincir böyle büyür.

Kısacası, neşe küçük bir ihtimaldir ama büyük bir felsefedir. Çünkü bize hatırlatır: Varlığın ağırlığına rağmen, insan bazen tüy kadar hafif hissedebilir. Ve o anlarda bütün metafizik sorulara kısa bir yanıt yeter: “Yaşamak güzel, çünkü şimdi gülüyorum.”

Gülen Filozof: Demokritos'un Neşesi

Yonca Fitoz

Demokritos ve Herakleitos, felsefe tarihine ismini yazdırmış iki büyük filozof. İlki gülen filozof, ikincisi ise ağlayan filozof olarak ün yapmış. Evet birbirine zıt iki duygu: birisi neşenin göstergesi olan gülmek, diğeri ise üzüntünün dışavurumu ağlamak. Burada bir pencere açmak gerekirse, Herakleitos gözyaşlarıyla, Demokritos da kahkahasıyla öfkelerini bastırmış.

Herakleitos, yaşadığı toplumdaki yozlaşma ve karamsarlıkları gördükçe, sürekli üzgün bir ruh hâline bürünerek insanlardan uzak yaşamayı tercih etmişti. Onun şu sözü bu hâlini açıkça yansıtır: “İnsanların çoğu uyanıkken de uykudadır.” Topluma olan bu eleştirisi, onun gözyaşlarıyla anılmasına yol açtı.

Demokritos ise tam tersine, kaygılarını ve üzüntülerini kahkahaya dönüştürmüştü. Aslında bu, bugünün psikoloji literatüründe “karşıt tepki” diye bilinen bir savunma mekanizmasının yüzyıllar öncesindeki örneğiydi. Kendi sözlerinde bunu şöyle dile getiriyordu: “Yaşamdan zevk almayan için yaşam, bir cehennemdir.” Onun gülüşü, yaşadığı toplumun mükemmel olmasından değil, insanların bağınazlığına ve düşünmemesine yönelikti.

Sokrates’in haksız yere idam edilmesi, bu gülüşün ardındaki ironiyi daha da belirginleştirdi. Demokritos’un neşesi, aslında şu düşüncesini yansıtıyordu: “Gerçek mutluluk, aklın dinginliğinde saklıdır.” Toplumdaki yerleşik inanç ve kabullere ters düşen Sokrates’in ölümü birçok filozofu derinden sarsmışken, Demokritos’un yüzündeki tebessüm adeta şöyle diyordu: “Ne yaparsanız yapın, bizdeki düşünce ve neşeyi alamayacaksınız.”

Tarihin tozlu sayfalarından bugüne döndüğümüzde, en çok eksikliğini hissettiğimiz duygunun neşe olduğunu görüyoruz. Biraz güldüğümüzde bile çevremizin bizi ayıplayacağını düşünür olduk. Oysa Herakleitos'un şu sözü bugün için de geçerlidir: 'İnsanların çoğu, uyanıkken de uyur.' Bu gaflet, bizi karamsarlığa çağırır. Tevfik Fikret de aynı duyguyu Rübâb-ı Şikeste'de dile getirir: 'Feryâd ki feryâdına imdâd edecek yok...' Karamsar bakış, çağları aşar.

Ama Demokritos'un kahkahası bize başka bir yol gösterir. 'Yaşamın amacı, neşe ve dinginliktir' derken, karanlığa karşı gülüşü bir direnç hâline getirir. Montaigne de Denemeler'de bunu sahiplenir: 'Ben gülmeyi, ağlamaya yeğlerim.' Goethe'nin Faust'unda Mefisto'nun alaycı diliyle karşımıza çıkan bu ironi, Edip Cansever'in Ben Ruhi Bey Nasılım'da söylediği 'Gülmek, bir başkaldırıdır aslında' satırlarını hatırlatır.

Belki de hakikati arayan bir filozof gibi, önümüze çıkan engeller karşısında neşeyi kaybetmemek ve bu duyguyu çevremize bulaştırmak, çağımızın en büyük direniş biçimidir. Çünkü acıyı görmek Herakleitos'tan, ona gülerek karşı koymak Demokritos'tan bize kalan iki büyük mirastır.

Bu Son Olsun

Elif Su Bayrı

“Tüyden hafif olurum böyle sabahlar,
Karşı damda bir güneş parçası,
İçimde kuş cıvıltıları, şarkılar;
Bağıra çağıra düşerim yollara;
Döner durur başım havalarda.
Sanırım ki günler hep güzel geçecek.”

Saatler hep aynı hızla ilerliyor ama bazı günler sanki güneş biraz daha fazla parlıyor. Bugün öyle bir gün, kuşların sesi bile kahkahaya benziyor. Bulutlar ayrı bir yumuşak, gökyüzünün maviliği ayrı bir keskin oluyor; bulutlara bakıp bayılıyorum, göğe bakıp ayılıyorum. Öyle bir gün ki, Orhan Veli’nin dediği gibi tıpkı, sanki her gün böyle güzel geçecek gibi hissediyorum.

“Bu kadar basit miydi?” diyorum, “Onca hüznün, kederi atlatmak bu kadar kolay mıydı? Baktığım her yerde bir çiçek, gördüğüm her şey bir nedense gülmeye, ben mi kördüm bunları göremeyecek kadar?”

Çayın tadı bu kadar güzel miydi dün de bugün olduğu gibi? Her yudumu bu kadar mutlu ediyor muydu? Hani iki gün önce ağlıyordum ya, fark etmemiş miydim havanın bu kadar güneşli olduğunu? Kapımın önündeki kedinin sesi de kulağı tırmalamıyormuş aslında, tatlı bile geliyor şu an. Tüyleri de çok yumuşakmış, sanki gökteki bulutlar inmiş. Kalbim de öyle yumuşacık. Kırılır diye de korkmuyorum artık, kırılırsa iyileştiririm. Sonuçta ben dünyanın en mutlu insanıyım. Kimse beni üzemez ki. Şu hayatta hiçbir şey üzülmeye değmez zaten.

Sanırım neşe deniyordu buna, duyuyordum birilerinden hep. En ufak şeye mutlu olası gelirmiş insanın. Farklı hissedermiş, her şey güzel gözükürmüş. Sevesi sevilesi gelirmiş. Evet evet, neşeydi. Neşeliydim. Ne kadar güzeldi. Bir de zor sanar insan neşeli olmayı. Karlı dik yamaçlardan baktığını sanar neşeye uzaktaki çiçekli düzlüğe bakıyormuş gibi.

Neşeli olmak kolay mıydı emin değilim ama neşeli olunca her şey çok kolaydı eminim. Buradan İstanbul'a kadar koşabilirdim. Enerjim bitmezdi. Küs olduğum herkesi araya da bilirdim. Küslüğün ne anlamı vardı ki? Seven sevilirdi, sevilen daha çok severdi. Ah nasıl da heyecan doluydum. Neden olduğunu bilmem ama aslında hala yaşamak da bir heyecan kaynağıydı.

Hala yazabiliyordum, kalemi hala oynatabiliyordum parmaklarımda ve kelimeler her zamankinden daha parlaktı sanki. Halbuki soluktu mürekkebim ama dans ediyordu renkler. Hissedişordum kalbimin atışını. Küçük bir çocuğunki gibiydi tıpkı.

Hiç sevmediğimi sanırdım çocukları. Oysa ne kadar da masumlardı. Dünyadaki bütün kötülüklerden bihaber, ufak bir masal kapsülünde hayatları. O masal kapsülüne girmişim ben de. Her kötülüğü yok edebilirim. Herkesin derdine derman olabilirim. Aşıkları kavuşturabilirim. Hatta aşık bile olabilirim! Evet, zaten hava da tam aşık olmalık. Işık hüzmelerinde saklı bir kıpırtı, bir coşku, ufak bir heyecan; bir bakışmada bekliyor beni yüzyılın aşkı. Güneş o tarafa çevirmiş yüzünü, sahneye düşen spot ışıklar gibi. Harika bir film sahnesine hazırlanıyor evren. Ben de hikayenin başkahramanım. Yüzlerce film izledim hayran bırakan, o hayatlara özendiren. Benim hayatımın da hiçbir farkı yok o kusursuz hayatlardan, yalnızca doğaçlama oynuyorum ben.

Derin bir nefes, mutlu bir bakış, içten bir gülümseyiş, sıkı bir sarılış. Parlayan gözler, rengarenk çiçekler, heyecanla söylenen besteler. Buradan neşeli insanlara sesleniyorum. Her şeyi kaybedin ama neşenizi asla. Neşeniz var oldukça var olursunuz, siz var oldukça düşündüğünüz o şeyler gerçek olur. Yanılmıyorsunuz. Gerçekten de her şeyi başarabilirsiniz ve gerçekten de her gün güzel geçebilir.

Çünkü, doğarken ağladı insan, bu son olsun bu son...

Şimdinin Neşesi: Perfect Days

Eda Baykal

Mutluluk ile neşe çoğu zaman birbirine karıştırılır. Oysa aralarında küçük gibi görünen belirleyici bir ayrım vardır. Türk Dil Kurumu'na göre mutluluk, uzun vadeli bir doyum, ulaşılmış bir hedefin ardından gelen bir tatmin duygusudur. Neşe ise daha farklıdır; sözlükte “içten gelen sevinç, coşku” olarak tanımlanır. Yani kalıcı bir varışa değil, şimdiki anın kendisine bağlıdır. Mutluluk daha çok bir “sonuç” gibi dururken, neşe içsel bir yansıma, bir dışavurumdur. Bu haliyle bakıldığında mutluluk, dış koşullarla ilgilidir ve ulaşılan hedeflerin sonucunda bir ödül gibidir; “Terfi alırsam mutlu olacağım”, “Tatilde huzurlu olacağım” deriz. Yani mutluluk, çoğunlukla geleceğe ertelenen bir “sonuç”tur. Neşe ise farklıdır: Bazen hiçbir sebep yokken, bir kuş cıvıltısıyla ya da sevdiğimiz bir şarkının ansızın çalmasıyla içimizde belirir. Bazen de daha bilinçli bir tutumla gelir; şimdiki an'a dikkatimizi verdiğimizde, o anı özenle yaşadığımızda doğar: yürürken gökyüzüne bakmak, elimizdeki işi özenle yapmak, dalgaların sesini dinlemek... O halde neşe kimi zaman kendiliğinden gelir, kimi zaman da seçtiğimiz bakış açısidir. İşte Perfect Days filmi tam da bu farkı görünür kılar: şimdiye özenle yaklaşan, sıradanlığın içinde yakalanan bir sevinci anlatır.

Yönetmenliğini Wim Wenders'ın yaptığı Perfect Days, Tokyo'da umumi tuvaletleri temizleyen Hirayama'nın yaşamını anlatır. İlk bakışta sıradan, tekdüze bir hayattır bu. Her güne yer yatağını toplayarak ve saksı bitkilerinin bakımını yaparak başlar. İşe gitmek üzere evden çıktığında gökyüzüne bakıp gülümser, evinin önündeki otomattan bir şişe soğuk içecek alır, kaset koleksiyonundan birini seçip teybe takar. Her günün farklı bir müziği vardır: Patti Smith, Van Morrison, The Kinks, Lou Reed...

Gün boyu titizlikle tuvaletleri temizler, öğle arasında parkta ağaçların gölgesine bakar, dalların rüzgârla salınışını fotoğraflar. Akşamları ise ya müdavimi olduğu lokantalara gider ya da kitap okuyarak uykuya dalar. Çok konuşmaz ama sık sık gülümser; hayatı olduğu haliyle kabul eder. İşte bu sadelik, izleyicinin zihninde şu soruyu açar: Neşe, olağanüstü anlarda mı bulunur, yoksa sıradanlığın içinde özenle yaşandığında mı?

Perfect Days, neşe ve mutluluğu; başarı, statü ya da büyük hedeflerle özdeşleştiren anlayışın aksine, küçük anlarda, basit alışkanlıklarda ve özenle yaşanmış bir “şimdi”de bulur. Hirayama’nın yaşamına tanıklık ederken, neşenin koşullardan çok tutumla ilgili olduğunu görürüz: Ne iş yaptığından, nerede yaşadığından ya da hayattaki konumundan bağımsız olarak, yaşamı özenle sürdürdüğünde sıradan anlarda bile neşeyi bulabilirsin, böyle sıradan bir gün, “mükemmel bir gün”e dönüşebilir.

Filmde yoğun olarak hissedilen bu fikir bize Spinoza’nın neşeye dair düşüncelerini hatırlatır. Ona göre neşe, insanın yaşamla daha etkin bir bağ kurduğu anlarda ortaya çıkar. Dışarıdan gelen bir ödül ya da geçici bir tatmin değil; yaptığımız işlere bilinçle katıldığımızda, onlara özen gösterdiğimizde doğar. Hirayama’nın ritüelleri de tam olarak bunu gösterir: tekrar eden alışkanlıklar, özenle yaşandığında bir yoksunluk değil, bir zenginlik kaynağıdır.

Filmin sonunda çalan “Feeling Good” eşliğinde Hirayama’nın yüzünde gördüğümüz tebessüm ve gözyaşı ise belki de bize şunu hatırlatır: Neşe, acının yokluğu değildir; acıyla birlikte var olabilme yeteneğidir. Tıpkı Nietzsche’nin yaşama “evet” deme çağrısında olduğu gibi: Yaşam yalnızca güzel anlarıyla değil, ağırlıklarıyla da sevimlidir. “Amor fati” yani kaderini sevmek, koşullar değişmese bile onlara evet diyebilmektir. Hirayama’nın hikâyesi de böyledir: Hayatın tekdüzeliğini değiştirmez, ondan şikâyet etmez. Tam tersine, onu bir sanat eserine dönüştürür. Kasetlerini özenle yerleştirir, ağaçların fotoğrafını çeker, her sabah gökyüzüne bakıp gülümser... Bunlar yaşamı olduğu gibi kabul etmenin ve ona evet demenin yollarıdır. Ve belki de Hirayama’nın yaptığı gibi, yaşamı olduğu gibi kabul edip ona özenle katıldığımızda, her gün kendi başına küçük bir sanat eserine dönüşebilir.

Sonuçta Perfect Days bize sessizce şunu soruyor: Neşe, koşullar iyileştiğinde mi gelir, yoksa koşullar ne olursa olsun tutumumuzla mı doğar? Belki de yanıt Hirayama’nın film boyunca yinelediği gibi: “Sonra sonradır, şimdi şimdidir.”

Bir Tebessüm Kalır

Şura Güler

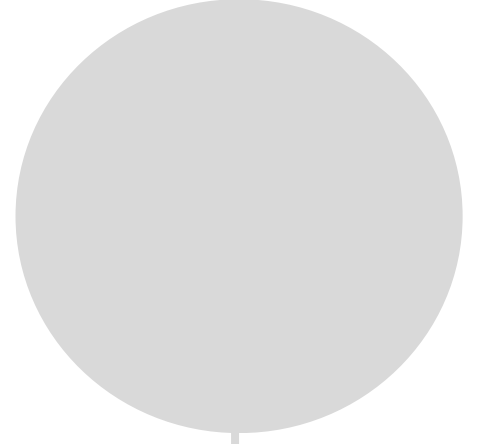
Düştü gönlüme bir neşe, saz oldu her sözüm.
Yel esti harmanımdan, savruldu özüm.
Kederi unuttur da gülerim bir dem,
Dünya dediğin nedir, hepi topu bir çözüm.

İki âşık serçe kondu pencereme:
"Yol yap gülüşten ömür böyle geçer"
Ahvalın bin türlü, hepsi de gelir,
Bir neşe kalır, sır budur, seçer.

Gel de naz eyleme, yâr eyle bana,
Şenlik kur içimde, yaz gelsin yana.
Aşk da keder de gelir gider,
Lâkin bir tebessüm kalır cihana.

Bilirim, haktır,
Gözyaşı da kahkaha da;
Ama gönül ki dertle pişer,
Bir gülüşle ârif olur sonunda.

Neşe bahçedir, açtır çiçekleri,
Her dikenin ardında saklar sevincî.
Sen de sal içinden şu kuşu,
Bırak kanatlarıyla yazı bölünsün geceye.

Amilie'nin Dünyası: Küçük Şeylerden Büyük Sevinçler

Cansu Dindar Güler

Neşe çoğu zaman büyük zaferlerle, gösterişli anlarla özdeşleştirilir. Oysa yaşamın gerçek dokusu, küçük ayrıntılardan örülüdür. Jean-Pierre Jeunet'nin 2001 yapımı Amélie filmi, tam da bu gerçeği gözler önüne serer: Paris'in dar sokaklarında, gündelik hayatın en sıradan anlarında saklı olan sevinci keşfederiz. Filmin büyüğü yalnızca renkli görsel dünyasında değil, neşeyi yaşamın incelikli ayrıntılarıyla kurmasında yatar.

Amélie Poulain, çocukluğunda içine kapanmış, yetişkinlikte ise başkalarının mutluluğunu kendi küçük müdahaleleriyle örgütlemeye koyulmuş bir karakterdir. Onun dünyasında neşe, büyük gürültülerde değil; taşların arasına gizlenmiş bir hazineyi bulmak, yabancı birine sürpriz hazırlamak ya da kendi hayal gücünde kaybolmakla ortaya çıkar.

Film, modern yaşamın koşturmacasında çoğu zaman fark etmediğimiz bu küçük hazları büyütür. Bir fincan kahve köpüğünün şekli, bir kilitli kutunun içinden çıkan çocukluk eşyaları ya da metroda göze gelmenin heyecanı, varoluşu anlamlandıran sevinç anlarına dönüşür.

Amélie, yalnızca hikâyesiyle değil, görsel diliyle de neşeyi estetikle özdeşleştirir. Yoğun yeşil ve kırmızı tonları, izleyicide sıcaklık ve canlılık duygusu yaratır. Kamera, çoğu zaman küçük ayrıntılara odaklanır: suya düşen bir taşın halkaları, marketteki meyvelerin dokusu, metro biletlerinin el değiştirmesi...

Bu ayrıntılar, sıradanın içinde saklı şiirselliği görünür kılar. Sinema dili, neşeyi sıradanın önünde büyüten bir büyüteç gibi işler.

Amélie, neşenin hayat bütünlüğüyle değiştiren devasa olaylarda değil, gündelik hayatın görünmez ayrıntılarında saklı olduğunu gösterir. Film, bize küçük eylemlerin büyük dönüşümler yaratabileceğini hatırlatır. Neşe, burada bir sonuç değil, bir yöntemdir: dünyaya oyuna, meraka ve sevgiyle yaklaşma biçimi.

Bir tebessüm, bir iyilik, bir küçük sürpriz... Amélie, bu basit eylemlerin neşeyi hem bireysel hem de toplumsal bir güç haline nasıl var ettiğini anlatır. Ve bu büyülü film, izleyicinin kalbinde uzun süre yankılanan şu soruyu bırakır:

“Ben başkalarının hayatına hangi küçük mutlulukları bırakabilirim?”

Aşırı Mutluluk

Bihter Çilek Aydın

Mutlu olmak ama aşırı mutlu olmak diye tanımladı beş buçuk yaşındaki oğlum neşeyi. Aşırı mutlu olma hali=neşe. Bence yerinde bir tanım, sevdim bunu. Neşe, mutluluktan öte bir şeye işaret ediyor benim için de.

Neşeli olmak; içten atılan kahkahaları, coşkuyla edilen dansları, keyifli geçen anlarla dolu bir resmi canlandırıyor kafamda, tıpkı bir yeşilçam filmine adını veren neşeli günlerde olduğu gibi. Ayrıca tek başınalıktan ziyade birlikte çok mutlu olmayı ve bunu dışa vurmayı gerektiriyor sanki.

Saklanamaz, tutulamaz, kıpır kıpır bir ruh haline eşlik ediyor neşeli olmak. Düşünsenize biri için o neşelidir dediğimde, sessiz sakin biri canlanmaz ki gözümüzde. Aksine capcanlı o haliyle yaşamın bir parçası olmayı hak etmiş birini düşünürüm Üstelik neşeli insanlar fark edildikleri gibi neşeleri bulaşır, paylaşılır, paylaştıkça da çoğalır hatta.

Neşe bir mekan olsaydı mesela bir çocuk parkı olur derdim. İçten ve coşkuyla oynanan oyunların dili, çocukların gülüşlerinin ezgisi olurdu. Çocuk cahilliğinin verdiği mutluluk, olumsuz yaşantı eksikliğinin sebep olduğu kaygısızlık hali biraz da çocuk cesareti eklenince onlardan neşelisi yoktur derdim -yoksulluk, açlık, kıtlık ve savaş ile hiç tanışmamış olsak... Maalesef günümüz çocukları bile doğrudan ve dolaylı olarak savaş olgusunun bir parçası durumunda. Hiç olmasa ne olurdu sanki diye iç geçirdiğimiz acımasızlıkların ve kötülüklerin tam ortasındalar.

Toplumsal ve küresel bağlamda yaşadığımız maruz kaldığımız onca zorluk ve olumsuzluğun karşısında mutluluklarımızı hep ertelemek zorunda kalıyoruz. Haliyle aşırı mutlu olma hali yani neşeli olmak neydi diye durup düşündüğümüzde onu da hatırlamakta zorluk çekiyoruz. Öyle ki bir yerlerde neşeli insanlar gördüğümüzde farklı hatta tuhaf karşılayacak dereceye geldik. Bazen hatırlar gibi olduğumuzda bile sanki neşemizi saklıyor, alışık olduğumuz can sıkıntımıza sarılıyor. Çünkü biliyoruz ki tek başına değil ancak birlikte neşeli olur insan. Kim bilir belki bir gün insanca yaşamının herkes için mümkün olduğu bir zamanda, aşırı mutlu yani neşeli insanlar olmaya devam edebiliriz.

Neşenin İç Dünyası

Elif Rüveyda Bilir

BDH

Başka
Dünyadan
Haberler

Bağımsız
Yayımları

“Başka Bir Dünya Mümkün!”

BDH Bağımsız Yayınları